

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI LAP.

Megjelenik hétfő és csütörtök kivételével minden nap.

A bajai függetlenségi és 48-as part hivatalos közlönye.

Szerkesztőség: és Kiadóhivatal: Bende Imre-u. 3. sz. HIRDETÉSEK a szerkesztőségben és a kiadóhivatalban vétetnek fel.	Társ-szerkesztő: Wagner Antal	Laptulajd. és fel. szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főmunkatárs: Dr. Nyiraty János	Előfizetési árak: Évesz evre 10 kor. Vidékre 16 kor. Egyes szám ára 4 fillér
--	----------------------------------	---	-----------------------------------	--

A város fejlesztéséről.

Az utóbbi időkben egymást űzik, kergetik a város fejlesztés boldogító ideái. Ha ezekből csak néhányat is megakarnak valósítani, sok feladat hárul a városra, illetve vezetőségére, hogy a feladatok és ideák sokaságában, ha nem akar ötletszerűen eljárni, (ami a fellemerült terveket eddig jellemzi), úgy bizonyos sorrendet kell megállapítania, ha azt akarja, hogy munkájában bizonyos tervszerűség és összhang legyen. Nagyon fontos tehát, hogy a követendő helyi várospolitikára számára egy programot összeállítsanak.

A város vezetősége a helyi körülmények viszonyok és a megvalósíthatók figyelembe vételével erőviszonyaik helyes mérlegelésével a legjobban kell, hogy tudja megítélni, hogy mit kell, mit lehet, mit szabad megteremteni: melyik programpontra kell a közelebbi és melyiket a távolabbi jövőben megvalósítandó feladatok körébe vonni. A város állítólag fejlődés előtt áll. Rengeteg pénzt igénylő létesítéseket terveznek. Ezek és ezek mehetnek pazarlásba, ha ez a fejlesztés ötletszerűen megy és

sokat takaríthatunk, ha majdan ez céltudatosan, programszerűen megy.

Ilyen program összeállítása minde nélkül, minden munka megkezdését megelőzően feltétlenül szükséges. Ezzel megszabjuk azt az irányt, melyet követni kell. De amíg szükséges ennek a programnak az összeállítása, éppen olyan szükséges annak a megismerése és megismertetése is. Meg kell ismertetni annak szellemét, intencióját a polgárság legszélesebb rétegeivel nemcsak azért, hogy tudomás vegyenek róla, hanem, hogy mégis bírálhassák Népszerűségi kell annak szerezni, feltárni előnyeit, de nem hallgatni el az áldozatokat sem, amivel a megvalósítás jár. A programnak az ismerete, annak helyes összeegyeztetése teszi lehetővé azt, hogy a város ne ötletszerűen, kapkodva rendezkedjék be, hanem soritartva a szükséges és a hasznos létesítések között, a bölcs előrelátás és helyes gazdálkodás szabályai szerint igyekezzünk a város kiépítésén.

Azonban az eddig tapasztalt és gyakorolt eljárást határozottan felre kell tenni. Meg kell végre szünni annak a furcsa gyakorlatnak, hogy szinte minden nap felüti a fejét egy új és legújabb terv, amelyről utóbb kivil, hogy keresz-

tül vihetetlen, hogy városunk kereteibe bele sem illeszthető és a terv már is a feledés örök homályába merül.

Az ilyen céltalan és nem nagyon komoly tervgyártások végre is megint gatlják a polgárság bizalmát és hitét mindenkiben.

Megvalósítható tervekkel kell jönni és azokat meg is kell valósítani.

Mit ér nekünk a sok nagy terv, ha azokból soha se lesz semmi.

Bándy Boldizsár tanár előadása.

Szép számú és előkelő közönség gyűlt össze vasárnap délután a főgimnázium tornacsarnokában, hogy végig hallgassa Bándy Boldizsár tanár előadását. Művelődés történeti témáról — *Képek a XVI.—XVII. század társadalmának magán életéből* — hallottunk járatos ajkából, szép, magyaros stílusban megírt, külső formájában is egyöntetű szerves egésszé összeszött, tanulságos előadást.

Bándy tanár képeket mutatott be a régi magyar magán életből. Előadása tehát nem ölelte fel a társadalmi élet összes fázisait, hanem csak a magán élet keretében mozgott. Még a magán élet tárgyalásában is mellőzte az alsóbb néposztályok életmódjának vázolatát, mert rolok kevés emléket jegyzet fel a történelem.

TÁRCA.

A virág és a divat.

A „Bajai Független Újság” eredeti tárcája.

Írta: **Palotai Irén.**

Ezen poétikus tárcát a szerző a Kath. Legényegylet 1911 dec. 11-én tartott liciumi előadásán olvasta fel (Folytatás.)

Igen gyakran csekélységek azok, melyek a női toilletben sokat határoznak, annak sok szellemet és bájít kölcsönöznek. Ilyen csekélységek közé sorozhatnám a virágokat, melyek helyes megválasztása s alkalmazása mindig viselőjének izléséről tanuskodik.

A virág örökké szép marad. A szép pedig nem változó értékű, hanem örök becsű s ennélfogva nincs is alávetve a divat szeszélyes hullámzásainak.

Azért a női toillet szépségét ne is kereszük soha a divatlapok tarka és hóbortos összevisszaságában, mert ott a divatnak csak irányelvei, fővonásai vannak leközölve.

A női toillet szépsége, bája ama utánozhatatlan díszkrét összhangban rejlik, amely öltözet s viselője között van. De meg ama jól megválasztott előkelő egyszerűségben,

melyet egyedül a jó izlés s az igazi lelki műveltség tud megalkotni, melyet sem a divat nem adhat meg, sem kincsel, vagyonnal, vagy hatalommal megszerezni nem lehet. Ismerem s van szerencsém most is ismerni hölgyeket, kik százezekkel rendelkeznek, kik előtt tehát nyitva állanak a legelőkelőbb divatszalonok s tömerdek pénzt költenek el évente ruházatra, mégis, ha megjelennek az utcán, vagy társaságban, öltözetükön, toilletjükön mosolyogni vagyunk kénytelenek. Izléstelen, valami megokolhatóan módon nem hozzájuk illő az. Nem szől ki lelkük a ruházatból. Viszont ismertem s ismerem hölgyeket, kiknek nem juttatott a szerencse földi kincseket. Kikkel mostohábban bánt el a sors, de lelkük telve van izléssel és műveltséggel. Ezek azután egyszerű ruhájukban, olcsó toillettejükben is feltűnést keltenek; valami csodás összhang van külsejük és belső lényük között, bájosak a csodálásig s mindenkiben valami megmagyarázhatatlan, de jóleső hatást keltenek. Hiába! Öltözködni nem lehet megtanulni. Ez egy olyan tehetség, mely mindenkivel vele születik.

A női toilletnek egyik legérdekesebb, legkedvesebb, legvonzóbb és legszebb díszítése

a virág! Az arany és drágakő díszítések is szépek, megcsodáljuk bennük az alkotó művész ügyességét, művészetének teremő erejét, sokszor megdöbbsent az értékük is, de azért legtöbbször hidegen hagynak; nem a szívre, nem a lélekre, hanem csak a számító észre hatnak. Sőt sokszor a legkevésbé sem nemes gondolatokra indítanak bennünket. Emlékeztetik ugyanis az embert gyöngeségeire, sokszor büneire, eszébe juttatják kincs-szerzési vágyát, hiúság, nagyravágyás, kérdések, mind az ékszerekkel összekötött fogalmak.

A virág azonban a maga szendességében s ártatlanságában élvezet minden hasonló gondolatól s csak kedves, elbájoló hatást tehet lelkünkre. Azért mondja a költő:

Szeresd a virágot
És ne félsd szivedet,
Mert ki ezt szereti,
Rossz ember nem lehet.

A virág s az érény
Két atyai gyermek,
Egy szívben egymással
Nem ellenkezhetnek!

Tudod, mi a virág?
A fillének jódája
Tudod, mi a jóság?
A lélek virága.

(Folyt. köv.)

A XVI—XVII. században a főúr és nemesi osztály szűzoros értelmében falusi életet élt. A falun vagy künn a pusztán töltötte el bástyatornyokkal és falakkal körülvevett kastélyában egész életét. Jóformán minden főúri kastély egyforma berendezésű volt. Nem hiányzott belőle a téres, nyitott folyosó s a tágas ebédlő a zenészeknek szánt karzattal. Az ebédlőből egyik oldalán a házi úr lakosztálya nyílt. Az épület ugyanezen szárnyában laktak az úrfiak s az inasok, apródok. Az ebédlő másik oldalán az úrnő lakott leányival. Rendesen ebben a szárnyban volt a konyha is a szükséges mellékhelyiségekkel. Előadónk ezután részletesen leírta a lakosztályok berendezését: az ajtókat, ablakokat, butorokat, díszítéseket. Kivezetett bennünket ügyes ciceronéknak az udvarba, kertbe is. Teljes képét adta egy magyar főúr kényelemmel, pompával berendezett udvarházának.

A lakóházak bemutatása után áttért az előadó a ruházat ismertetésére, mely Ortelens szerint ezidőben szépség tekintetében minden nemzetét fölulmulta. Férfi ruhák: a szárhoz simuló, vitézkötéses nadrág, a bő, derékon átkötött dolmány. Más kabátfélék a könnyű hacuka, a zeke s a térdig érő ujjas. A magyar férfi legfőbb ruhadarabja azonban a rendesen a nyakba vetve viselt mente. Más ruhadarabok még a papok és tanárok díszöltönye: a toga, a palást és eső köpeny. Uti öltözékek a sába, a guba és szűr. A ruházat rendesen színes posztóból készült és zsinórokkal, szalagokkal, aranyos, ezüstös rojtokkal bőven volt díszítve. De voltak teljesen bőrből készült, egyszerű ruha darabok is, mint pl. a ködmen és kacagány. A fejet bárszony süveg, kalpag, bárányszőr kucsma vagy sapka fedte. A lábbelik közül a cipellő, saru, topán, csizma, boeskor, bakancs, papucs járt. A ruházat kiegészítő része volt a nyakkravaló, keztütyű, fokok, buzogány, bot és kard.

A nők egy darab ruhát viseltek, a hosszú, uszályos, kerekfejű, gyöngyökkel, klárisokkal, kivarással díszített szoknyát, melyet derekukon övvel kötöttek le. Tulajdonképeni felső ruhák a női mente, sába és palást. Az asszonyok fejdisze a fejkötő, a leányoké a párta volt. Télen ők is süveget viseltek.

Őseink fehéreművel aránylag kevésbé voltak ellátva, de ami volt azt finom kelméből készítették és díszesen kiszínezték. Az ing, kapca, ingvall, gallér, kizelő, mellfűző és zsebkezdő voltak általában használatosak.

A férfiak rendesen szakállat, bajuszt és hosszú, fésűvel feltűzött hajat viseltek. A nők hajukat befőták és a fonatot kontyba tűzték fel.

A tetszévágú és hiúság a nőkben már akkor megvolt s azért a kendőző, szépítő és

festőszerek általában nagy elterjedésnek örvendtek. Minden asszonynak megvolt a »patika láda«-ja, melyből az orvosság mellett a tükrök, parfümök és szépítőszerek sohasem hiányoztak.

Eddigi fejtegetését az előadó nem kevésbé érdekes résszel egészítette ki és fejezte be. Szólt színes leírásban még az ételekről és az étkezéstről. Őseink szerettek jól enni-inni. Semmiféle összejövetel sem lehetett meg lakoma nélkül. Rendes étkezés különben a bőségben feltálat, a magyar konyhaművészet összes fogásaival elkészített, tápláló, erős ételből álló reggeli, ebéd és vacsora volt. A bor nem hiányzott soha.

A 16—17. sz. óta 3—4 század vonult el nemzetünk felett s az idő haladásával lényeges változás állt be társadalmi életünkben. A fejlettebb műveltség modern társadalmi életet teremtett, átalakította életmodunkat s abba finomabb ízlést hozott, de azért őseinket lekicsinyelni nem szabad. Mert ne feledjük, hogy e régi kuriák jóízű, viharezgett lakói rakták le jelen társadalmi életünk alapjait; nekik köszönhetjük, hogy ma több kényelmet, boldogságot, biztonságot élvez egy polgár, mint akkor a sok ezer jobbágy földesura.

Az igazi és zamatos magyarsággal előadott fölolvasást a közönség kitartó figyelemmel végén pedig lelkes tapsba kitörő helyesléssel jutalmazta.

Éka.

Telefonhírek.

Budapest, 1912. március 15.

A válság.

Tisza és Láng a királynál.

Tisza István gróf ma délelőtt féltizenegy órakor jelent meg a királynál.

Tisza István fél tizenegy órától háromnegyed tizenkettőig volt a király dolgozó szobájában. Amikor Tisza István kijött a királytól, a rá várakozó újságíróknak csak ennyit mondott:

— Ötnegyed óra hosszáig voltam a felségnél kihallgatáson. Elmondottam a politikai válság okait és rámutattam a megoldás módzataira.

Láng Lajos mintegy háromnegyed óráig volt a királynál és az újságíróknak ő is csak a külsőségekről beszélt.

Holnap Széll Kálmán, gróf Andrássy és gróf Zichy Aladár jelennek meg a felség előtt.

Koadjutor a hercegrímás mellett.

A Neues Wiener Tagblatt feltűnést keltő hírt közöl mai számában. E szerint a király és a pápa elhatározták, hogy tekintettel Vaszary Kolos esztergomi hercegrímás magas életkorára, koadjutor adnak melléje. A koadjutor Csernoch János kalocsai érsek lesz, akinek a kinevezése már a közeljövőben meg is fog történni.

NAPIHIREK.

Március ünnepe.

A szabadság hajnalhasadásának évfordulóját ünnepelte ma a magyar nemzet Március idusa ihlette meg ma a lelkeket és szerte az országban, mindenütt, ahol csak magyar van ünnepi volt a hangulat.

Baja város hazafias közönsége is méltóképpen ülte meg a nemzet nagy évfordulóját. A templomokban ünnepi istentisztelet volt, amelyeken megjelentek hatóságok, egyesületek, testületek és a nagyidőknek még élő hős katonái, a 48-as honvédek. A tanintézetekben iskolai ünnepeket tartottak, amelyekről legközelebb fogunk beszámolni.

Estére több társasvacsorát rendeznek.

A bajai Ipartestületben is szép ünnepet rendeztek, amelyről szintén holnap számolunk be.

Dicséretet nyert pályamű. A debreceni Csokonai-kör pályázatát hirdetett egy a vidéki városok társadalmi életéből merített színműre, vigjátékra, vagy szatírára. A pályázaton résztvett a »Szerencsevadászok« c. 3 felvonásos szatírájával Fodor Károly, a Bajai Független Ujság segédszerkesztője is. Beérkezett összesen 25 pályamű, amelyek közül az 1000 koronás pályadíjat Géczy István ismert színműíró nyerte el, míg négy színművet, közöttük Fodor Károlynak a »Szerencsevadászok« c. szatíráját dicséretben részesítette a bíráló-bizottság.

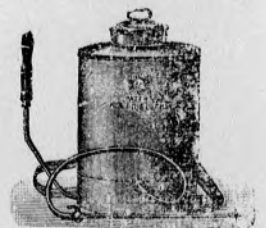
Kitosztották a Lökert. A Lökert vezetősége kellemetlen meglepetésre ébredt most tavaszkor. A Lökertet alaposan kifosztották. Elloptak onnan mindenféle berendezést és sok-sok egyéb dolgot. A Lökert kára több száz korona. A rendőrség megindította a nyomozást.

Gyümölcsfa-karbolineum

„LOHSOL“

(törvényesen védve.)

Legnagyobb mértékben vízben oldható, biztosan gyógyítja gyümölcsfák, bokrok stb. valamennyi betegségét, különösen rák-, üszök-, gummifolyás

stb. bajokat, föltétlen bizossággal elpusztít verlevél- és pajzs-tetűt, almaférgest stb. és megöli valamennyi gyümölcsférgest, hernyót és azoknak petéit. Megakadályoz minden gomba- és penészképződést, valamint más ártalmas burjánzásokat. Meggyógyít minden kéregbetegséget és regenerálja öreg fáknek hérgét. Hat a növéssre, fokozza a nedvkeringést és előmozdítja a termőképességet. Leghatásosabb védelem vadnak és egereknek pusztítása ellen, melyek a faiskolákba esetleg belopódtak.

! Számos elismerés bizonyítja, hogy !
! a gyakorlatban legjobban bevált !!

Egyedüli elárúsító Bács Bodrog vármegyére:
DRESCHER GYULA BAJA.

Csak a Mauthner-féle magvakat vásárolnak helyesen gondolkodó, számító gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magvak rovására és a vevők kárára lehetséges.

Sikkasztó varrónó. A csendőrségen feljelentést tettek többen, hogy egy varrónőnek vásznat adtak fehérneműk varrására és a varrónó ahelyett, hogy a megbízásnak eleget tett volna, a rábizott anyagokat elzalogosította és megbízóinak csak a zálogcédelákat adta vissza. A varrónó ellen folyik az eljárás.

Berson
GUMMISÁRKO

olcsó, tartós, könnyű, és elegáns.
Bersonművek Budapest/Vil.

A Bajai Munkás Otthonban f. hó 17-én vasárnap d. u. 3 órakor márciusi ünnepélyt rendez a szociáldemokrata-párt. Az ünnepély műsora: 1. Proletárok egyesüljétek. Éneklj az általános munkásdalárdá. 2. Márciusi események. Előadja Miákiits Ferenc (Budapest). 3. Március. Csizmadia Sándortól. Előadja Hutflusz Vendel. 4. Hajósok. Ormos Edétől. Előadja Fábik Margitka. 5. Marseilleise. Éneklj az általános munkásdalárdá. 6. Záradéktánc este 8 óráig világpóstával egybekötve. Belépti díj nincs, jelvények kötelezők.

Székfoglaló

FODOR KÁROLY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszáma 01

Jó házi szappan

kapható kilonként 88 fillérért.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Nánay Murel
könyvnyomdája
Bácsalmáson.

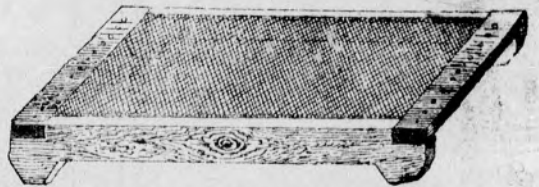
2

Könyvnyomdai munkák
izléses, gyors és
jutányos elkészítése!!!
Közszégi nyomtatvány-
raktár!

A legkiválóbb faj, nemesített
Gyümölcsfák
kaphatók
Hoffmann Ignác Szeged,
ujszegedi faiskolájában.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Telefon szám 175

FIGYELEM!

Itt az alkalom, hogy mindenki az egészségtelen penészesedő szalmaszakjait eldobhassa és helyébe csekély 8 koronáért egy kiváló erős, fakerejtű

:-: sodrony ágybetétet :-:

rendelhesen nálam, mely olcsó és tartós, szag és feregmentes. Az ágy belméretének beküldése után, annak megfelelően, gyorsan és jól készíti: **IFJ. UTRY PÁL,** Baja, Erzsébet-királyné-utca 38. sz. a. Továbbá készítek és nagy raktártartók sodronyháló kerítésekből udvar, kert, szőlők és terek bekerítéséhez. Rendkívül olcsó árakon kerítésekhez vasoszlopok. Raktáron vannak még kocsikécsék és baromfikécsék.

Férjhez menni óhajt

26 éves kath. árva 180,000 vagyonnal
38 éves francia k. a. 100,000
22 éves csinos török hölgy 100,000

valamint még sok száz vagyonos özvegy és hajadon.
Komoly ajánlkozóknak, ha vagyontalanok is, díjtalan felvilágosítást ad

Schlesinger, Berlin 18.

Nemi bajoknál, hűgyesőfolyás, tripper-kankonál csakis az **ILLES**-féle Santal-capsulák, ezelőtt **LARICIN CAPSULÁK**, mint legbiztosabb óvszert mindenki használja, 3 kor. beküldéssel ingyen postaköltséggel szállítja **ILLES ANTAL** gyógyszerbára Szabadka.

Méhészeknek fontos!

Méhkaptarokat, mezpergetőket, viaszolvasztó üstöket, keretleceket, műleceket és a méhészetben szükséges összes eszközöket :-:

Kühne Ferenc utóda cég, Budapest

I. Attila-utca 99. szám a.

szállít legjobban Kerje az 1912 évi „M. hószeti útmutató” és nagy árjegyzék ingyen való megküldését.

ÁLLANDÓ

BUTORKIÁLLÍTÁS

Baján, Erzsébet királyné-utca 7 szám alatt.

Rosenfeld Albert ajánlja nagy választékban saját készítményű fa- és kárpitos butorait meglepő kedvezményes ár és fizetési feltételek mellett. Diszítések és lakberendezéseket kiváló szakmunkásom végzi. Telefonszám 84.

ZONGORÁK

— ÉS PIANINÓK —

legszilidabban vásárolhatók

Ifj. Wagner Antal

zongora-teremben
BAJÁN.

Bácsmegeye legré-
gibb és legna-
gyobb zongora-
:: raktára ::

Tíz éves írásbeli
:: szavatosság! ::

Legelőnyösebb
fizetési feltételek! :

SALVATOR

GUMMI SARKAK
VILÁG CZIKK
UTÓLÉRHETETLEN
TARTÓSSÁGU!

MINDENÜTT
KAPHATÓ.

Törlesztéses kölcsönöket
engedélyezünk

15-től—65 évig

terjedő időtartamra

4¹/₂ 0 alapon,

kedvező feltételek mellett.

Bajai Keresk. és Iparbank.

Jégszekrények

mindenféle kivitelbe, szállodák, vendég-
lők, mészárosok és magánosok részére
készíttetnek

GOLDNER
Testvérek

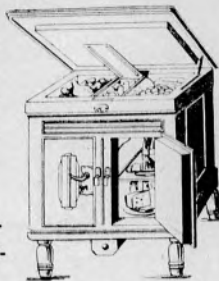
jégszekrény-
gyártóknál
BAJA

Mátyás-király-
tér 6 és Pesti-
út II. szám

Allandó nagy jégszekrény-raktár.

Kedvező fizetési feltételek.

Elvállalunk épület-asztalos és bádogos
munkákat. — Jutányos árak.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Laskasütés!

Felkérem a laskasütő közön-
séget, hogy megrendeléseit
minél előbb eszközölje, mert
különben nem vagyok képes
a közönség igényeit kielégíteni.

Tisztelettel

őzv. Schwarczné.

STOCK- Cognac Medicinal

hivatalos ólomzárral ellá-
tott palackokban mindenütt
kapható

Camis és Stock
gőzüzemü gyárából
BARCOLA.

HIRDETÉSEK

felvetetnek — a kiadóhivatalban

A Szegedi Kereskedelmi és Iparbank bajai fiókjintézete

(Drescher Gyula-féle házban)

elsőrendű feltételek mellett nyújt

! jelzalogkölcsonöket !

földekre 10-től 65 évig terjedhető annuitásokkal, vagy tiszta kamatozásu alapon. A
kölcsonök lebonyolítása simán, gyorsan, a legmérsékeltőbb költségekkel és a felek
iránti legmesszebb menő előzékenységgel történik.

Miért nincs az idén Baranyában kolera?

Mert mindenütt a közkedveltségü

pécsi tettyei kristálytisza üditő és borvizet

itták, mely nemcsak a legolcsóbb hanem a legkellemeőbb izü
asztali viz. — Övszer fertözö betegségek ellen!

Főraktár: IFJ. CSERBA GYÖRGY füszerüzletében.
Ára palack cserével: 1/2 liter 18 fillér. — 1 liter 24 fillér.
1 1/2 liter 32 fillér.

Csak a
minőség

révén lett
világhirü
a valódi

PALMA
kaucuk-cipösarok

A higienikus
**Palma kaucuk
ágybetét**
minősége
elsőrangü